

1 Uitvoeringsplan Groen (collegebrief 17 december 2020)

Voorzitter: J. Visser (GroenLinks)

Aanwezig: mevrouw K. de Wrede (Partij voor de Dieren) en de heren M. van der Glas (GroenLinks), J.P. Loopstra (PvdA), J.S.R. Lo-A-Njoe (D66), D. Brandenburg (SP), N. Willemse (VVD), P. Rebergen (ChristenUnie), R. Bolle (CDA), D. Mellies (100% Groningen), R. Stayen (Stadspartij)

College: mevrouw G. Chakor (GroenLinks)

Namens de griffie: W. Meijer

Inspreker: mevrouw Kristin McGee, Boomwachters Groningen

00:14:25

Voorzitter: Welkom dames en heren bij deze bijeenkomst over het Uitvoeringsplan Groen. De collegebrief is het praktische vervolg op het Groenplan Vitamine G dat in september is vastgesteld door de raad. In het voorbereidingsmemo hebben we opgenomen dat we deze keer de boel in één ronde doen, dus in één ronde alle fracties en daarna de wethouder. Is dat akkoord? Dan doen we dat namelijk ook op die manier en niet gesplitst of zo. Ja? Oké, dan gaan we dat zo doen. Ik wil u er even aan herinneren dat we natuurlijk niet eindeloos de tijd hebben, dus een richtlijn is vier minuten per fractie en dan daarna het college nog 15 tot 20 minuten dan zouden we in anderhalf uur doorheen moeten kunnen zijn. Ik hoop dat dat lukt en anders dan heb ik een strenge assistent die daar op let. Digitaal aanwezig zijn: de heer Rebergen, klopt dat?

00:15:28

De heer Rebergen: Jazeker. Goedenavond Voorzitter.

00:15:30

Voorzitter: Dank je wel, jij ook. Mevrouw McGee, als inspreker is ook aanwezig. Dat kan ik zien tenminste.

00:15:38

Mevrouw McGee: Dat klopt, ja.

00:15:40

Voorzitter: Meneer Mellies, ik hij wel aanwezig of niet? Ik geloof dat daar nog iemand binnenkomt.

00:15:47

De heer Mellies: Ja, dat was toevallig de heer Mellies die binnenkwam.

00:15:50

Voorzitter: Helemaal goed. De heer Bos van Student en Stad is ook aanwezig en de de heer Willemsen die zou digitaal aanwezig zijn, maar hij is hier in levenden lijve. Ik stel voor dat we eerst de gelegenheid bieden aan mevrouw McGee om haar bijdrage te leveren. U hebt uw betoog al ingezonden daar heeft iedereen kennis van kunnen nemen, dus misschien dat u

zich kunt beperken tot de belangrijkste dingen. In ieder geval niet langer dan drie minuten. Aan u het woord.

00:16:25

Mevrouw McGee: Dank u wel. Geachte Voorzitter, geachte raad. We zijn enthousiast over de vele initiatieven voor de vergroening van bepaalde wijken in Groningen. De rol voor de biodiversiteit en het aanplanten van bomen zijn welkome verbeteringen in het groenbeleid van de stad. Voordat zo'n plan echter kan leiden tot een echt duurzaam groene stad, wil ik drie kritische facetten benoemen die ontbreken in dit groenplan. 1. Ten eerste wil ik het hebben over beter behoud en bescherming van bestaande waardevolle bomen. Er is in het plan bijna niets concreet te vinden over het behoud en de bescherming van bestaande groengebieden, van naamloze parken zoals het Driebondsbos en bestaande volgroeide bomen. Wij weten uit wetenschappelijke studies dat volgroeide bomen ongeveer 70 tot 100 keer waardevoller zijn voor het milieu in de stad dan nieuw aangeplante bomen. Wij weten ook dat wij middenin een klimaatcrisis verkeren en dat de komende tien jaar zeer kritisch zijn voor het dempen van de negatieve effecten. Momenteel wordt ieder jaar een groot deel van deze volgroeide bomen in de stad, ook gezonde bomen, zonder duidelijke reden gekapt. Wij ervaren een gebrek aan de nodige behoedzaamheid binnen VTH, waar bijna altijd een vergunning wordt afgegeven voor bomenkap zonder een behoorlijke onderbouwing. Dit moet veranderen. Het stadsbos in Groningen bestaat zoals wij het inschatten voor meer dan de helft uit volgroeide bomen. Deze bomen moeten beter worden beschermd. In verband hiermee moet de vervanging van zieke volgroeide bomen niet, zoals nu gebeurt, de eerste aanpak zijn. Wij hopen eigenlijk op meer aandacht voor zorg en genezing van zieke bomen met bestaande methoden, zoals het opwarmen van kastanjabomen, in plaats van onmiddellijke kap. De toekomstige milieu-omstandigheden zullen alleen maar slechter worden door klimaatextremen. Wij moeten onze verwachtingen bijstellen en behoudender optreden bij afwegingen met betrekking tot de voor- en nadelen en risico's van zieke bomen. Bomen worden te makkelijk verwijderd bij het eerste teken van veroudering of ziekte. 2. Als je wilt dat een groenplan succesvol is, moet het de volgende kernpunten bevatten: het opmeten en in kaart brengen van bestaande begroeiing en groengebieden, van boomkroonbedekking en van de locatie van volwassen bomen. Dan moet er een plan komen voor de bescherming van deze gebieden, omdat stedelijke ontwikkeling onophoudelijk doorgaat. Momenteel worden naamloze groengebieden zonder veel protest op debat in de raad aangekocht, zoals is gebeurd met de honderden bomen die zijn weggehaald voor het bouwproject van de Dilgt in Haren. De toenemende privatisering van wat eens openbaar groen was moet worden teruggedrongen, zodat er in de toekomst ruimte is voor het opkweken en het behoud van stadsbomen. Wij stellen voor -

00:19:44

Voorzitter: Mevrouw Mc Gee?

00:19:45

Mevrouw McGee: Ja.

00:19:46

Voorzitter: U bent eigenlijk door uw tijd heen, zou u willen afronden?

00:19:52

Mevrouw McGee: Oké, maar ik heb nog 30 seconden, volgens mijn -

00:19:57

Voorzitter: Ik zou zeggen doet u die dertig seconden heel snel.

00:20:01

Mevrouw McGee: Tenslotte, er is sinds de negentiger jaren flink gesnoeid in de budgetten voor het onderhoud van stadsbomen en het inhuren van expertise. Dit heeft de afgelopen jaren geresulteerd in wanbeleid met betrekking tot onze stadsbomen, met name onze monumentale bomen zijn beschadigd door slechte en agressieve snoeitechnieken. In de vorige eeuw waren er plotseling financiën beschikbaar voor de aanplant van nieuwe bomen. Deze bomen zijn nu grote, monumentale bomen, waardevol voor het milieu en de ecologie in de stad. Als deze bomen in het verleden niet goed waren onderhouden, dan zouden ze er nu niet meer zijn. Zonder goede voorzieningen voor toekomstig onderhoud leven bomen niet lang. Daarom moet er in plannen voor nieuwe aanplant een lange termijn voorziening worden ingehuurd voor de bescherming van volwassen en oude bomen, waarvan er maar zo weinig zijn. Dank u voor uw aandacht.

00:20:58

Voorzitter: Dank u wel, mevrouw McGee. Zijn er leden hier aanwezig of digitaal die mevrouw McGee een vraag willen stellen?

00:21:09

Voorzitter: Hier live zie ik het niet. Meneer Rebergen? Ook niet. Dan dank ik u hartelijk, mevrouw McGee en dan gaan wij over naar de behandeling door de raadsleden zelf. Als het goed is hebt u de technische vragen aan de ambtenaren kunnen stellen, dus als wij het in één ronde doen dan wil ik even weten wie graag als eerste het woord zou willen voeren. Meneer Loopstra heeft het woord.

00:21:47

De heer Loopstra: Dank u, Voorzitter. Ambitieuus dat vindt de fractie van de Partij van de Arbeid van de plannen van het college inzake het vergroenen van onze gemeente. In het kader van de toekomst van onze inwoners noodzakelijk om de klimaatverandering beter kunnen doorstaan, maar ook een doelbewuste keuze om als college stappen te zetten om bij te dragen aan een beter klimaat op onze aarde. Het college wil uitvoeringsgerichtheid uitstralen. 'Niet lullen, maar poetsen', zo vatten wij dit streven op. Het college vindt projecten, waarbij de schop de grond in gaat, belangrijker dan visie, ontwerp en beleidsontwikkeling. Dat vindt onze fractie op zichzelf prachtig, maar hoe rijmt dat met andere gemeentelijke doelstellingen en beleidsvoornemens, onder meer op ruimtelijke ordening en verkeer.

00:22:31

Voorzitter: U heeft een vraag van meneer Brandenburg.

00:22:36

De heer Brandenburg: Ja, Voorzitter dank. Even over dit pleidooi van de heer Loopstra van de PvdA dat dit alleen maar over projecten zou gaan met de schop in de grond. Heeft de heer Loopstra echter die achtenveertig plannen die we al eerder hebben besproken, die ook

deels weer in dit stuk staan en uiteindelijk naar dit stuk hebben toegeleid, dan gemist? Of zegt u: dat vergeet ik allemaal, maar heel goed dat we nu wat doen?

00:23:02

De heer Loopstra: Nee, dat vergeet ik helemaal niet. Wat daar echter staat over een schop in de grond zo snel mogelijk en 'niet lullen, maar poetsen' is onze eigen interpretatie dat is gewoon op grond van wat ik gelezen heb. Het college schrijft dat en ik verbaas mij er een beetje over, omdat wij dat in principe prachtig vinden dat we dat nu gaan doen. We hebben echter ook ruimtelijke ordening, we hebben verkeer, dus we willen toch van college graag weten hoe zich dat verhoudt. Als je kijkt naar visie, geen visie, denk ik: nu, dankzij de visie die het college in de laatste tientallen jaren heeft ontwikkeld hebben wij de gezondste stad van Nederland. Ik wil dus toch graag een beetje van het college horen wat men nu exact daarmee bedoelt. Dit roept echter vraagtekens op, merk ik?

00:23:46

Voorzitter: Eerst meneer Van der Glas, daarna meneer Bolle, als hij daar nog behoefte aan heeft op dat moment.

00:23:51

De heer Van der Glas: Dank, Voorzitter. Ja, dat roept inderdaad vragen op. Vanmorgen was ik namelijk, ik weet niet of u erbij was, bij een leuk debat of meer een beeldvormende sessie over het meerjarenplan leefkwaliteit. Dat lijkt mij nu juist het gremium, het document waarin je zegt, we hebben een visie en we hebben daarin groen, we hebben daarin ruimtelijke ordening, we hebben daarin verkeer en die dingen gaan we op termijn samenvoegen. Dat is toch uw visie of niet?

00:24:17

De heer Loopstra: Ik denk dat een visie iets anders is. Dat een gemeente een bepaalde visie heeft over de tientallen jaren die daarna komen of een paar jaar erna komen, dus dat vind ik wat te kort door de bocht. Ik ga verder Voorzitter, want waar wij ook heel blij van werden -

00:24:33

Voorzitter: Gaat uw gang.

00:24:34

De heer Loopstra: Ja, waar we ook heel blij van werden is het realiseren van gezonde schoolpleinen en dat dat gepromoot wordt. De komende generatie inwoners zullen te maken krijgen met de opwarming van de aarde en onze fractie lijkt het zinvol om hier op school aandacht aan te besteden. Wij zouden dus graag zien, want we hebben ook voorlichting over afval en zo gehad, dat er op scholen ook voorlichting komt over de vergroening van Groningen. We hebben natuurlijk natuureducatie gehad daar is op bezuinigd. Om echter de komende jaren leerlingen van scholen voor te lichten over het vergroenen van onze stad en de voordelen daarvan, lijkt onze fractie een goede zaak.

00:25:20

Voorzitter: Dank u wel, meneer Loopstra. Meneer Bolle heeft een vraag of woordvoering?

00:25:23

De heer Bolle: Nee, een vraag -

00:25:24

De heer Loopstra: Ik was nog niet klaar, Voorzitter.

00:25:30

De heer Bolle: Ik vroeg me af wie dat dan moeten gaan doen? Moeten de docenten dat gaan doen? Moeten ambtenaren dat gaan doen? Wie moet het gaan betalen? Dat is de eerste vraag en de tweede is eigenlijk: ziet u nu dan dat dat niet gebeurt? Dat er helemaal geen onderwijs wordt gegeven over de situatie, waar we ons nu in bevinden?

00:25:50

De heer Loopstra: Er zullen allicht docenten zijn die daar op dit moment aandacht aan besteden en dat juichen wij ook zeer toe. Alleen is het ook mogelijk om dat gestructureerd te gaan doen en dat we als raad er ook zicht op hebben dat zoiets gebeurt. Als de wethouder dus antwoordt, dat doen we overal al en het is een groot succes, prima. Die indruk heb ik echter niet, vandaar mijn vraag. Dan heb ik nog één punt en dat is een beetje een serieus punt, want waarom -

00:26:16

Voorzitter: De rest was niet serieus, begrijp ik.

00:26:19

De heer Loopstra: Een serieus punt, waar onze fractie al een tijd mee zit en dat gaat over het kappen van bomen. Wij vinden dat als er bomen worden gekapt dat dat is, omdat bomen ziek zijn, anderszins de leeftijd voorbij is of dat er een gebouw wordt gebouwd. Dat zijn redenen waarom bomen worden gekapt. De indruk die wij een beetje krijgen is dat partijen, mensen in deze stad, de indruk wekken, alsof bij de gemeente Groningen mensen werken die ... dat er in deze stad allemaal groepen zijn en mensen zijn die constant zitten te schelden op de gemeente en de indruk wekken dat er bij stadsbeheer mensen werken die geen verstand van zaken hebben. Dat wil onze fractie toch met kracht ... Kijk, wij als fractie hebben geen verstand van bomen dat laten we over aan experts. Volgens ons hebben de experts, de mensen van stadsbeheer, hele groene vingers en zij kunnen op een gegeven moment bepalen of bomen oud of ziek zijn. De indruk wordt steeds gewekt dat dat niet zo is, dat die expertise er bij de gemeente niet is. Volgens ons is die er wel en dat wil ik hier eens even benadrukken, want ik vind het heel erg, lullig wilde ik zeggen, maar niet fijn en niet prettig voor professionals bij de gemeente Groningen die met hart en ziel aan die bomen werken dat steeds de indruk wordt gewekt, alsof zij er geen verstand van hebben en maar wat doen. Daar wilde ik toch even wat over zeggen en dat heb ik hierbij gedaan. Dank u, Voorzitter.

00:28:02

Voorzitter: Dank u wel, meneer Loopstra. Meneer Lo-A-Njoe heeft een vraag, maar meneer Loopstra is wel een beetje door z'n tijd heen. Ja, dat wordt hier nauwkeurig geregistreerd, meneer Loopstra. Meneer Lo-A-Njoe.

00:28:16

De heer Lo-A-Njoe: Dank u wel, Voorzitter. Ja, toch een korte vraag dan. Mevrouw McGee heeft net een verhaal gedaan over meer ideeën over zorg en genezing van zieke bomen. Vindt u dat dan onzin? Of zegt u, dat is toch de moeite om naar te kijken?

00:28:31

De heer Loopstra: Nee, er kunnen natuurlijk altijd positieve suggesties komen van inwoners van deze stad over hoe we dingen anders kunnen aanpakken. Daar heb ik het niet over. Ik heb het over stelselmatig beschimpen van onze ambtenaren die met groen bezig zijn. Ik vind dat daar een einde aan moet komen.

00:28:50

Voorzitter: Dank u wel. Wie mag ik als volgende het woord geven? Meneer Brandenburg.

00:28:59

De heer Brandenburg: Ja hoor Voorzitter, dat mag.

00:29:00

Voorzitter: Gaat uw gang.

00:29:01

De heer Brandenburg: Ja, Voorzitter vooropgesteld, ook mijn fractie vindt groen belangrijk. Een groene stad is prettig, gezond en helpt om bepaalde gevolgen van klimaatverandering wat te verminderen. Het is vooral ook fijner voor onze inwoners om in te verblijven, te ontspannen, te bewegen en het ziet er meestal ook leuker uit. Verder zijn we verheugd dat er nu eindelijk, na voor de zoveelste keer bespreken van al eerder besproken ambities, een uitvoeringsplan ligt met concrete projecten. Na alle beeldvorming, nietjes door documenten en andere opsmuk gaan we dus eindelijk aan de slag. Hulde. Een blik op de projecten en de mooie bijgevoegde kaart toont echter toch wel een beetje de ware aard van dit college, volgens mijn fractie. Ten eerste zijn het namelijk wederom veel projecten, waarover we al hadden besloten, dus toch weer die beeldvorming. Ten tweede valt mijn fractie op dat het gros van deze vergroeningsprojecten weer lijkt te zijn voor in- en rond de binnenstad. Schouwburgplein, Damsterplein, De Groene Singels, Grote Markt, Westervhaven, de Diepenring, de Nieuwe Boteringestraat, de Nieuwe Ebbingestraat en dat doet bij mijn fractie toch de vraag rijzen: voor wie vergroenen we deze stad nu? Voor de buitenwacht, voor de toeristen of voor onze inwoners? Graag een reactie daarop van dit college. Vooruit er zijn ook een aantal projecten buiten de binnenstad, maar die zijn dan weer vooral in de nieuwbouwwijken en we weten allemaal dat die nu niet zo divers gebouwd zijn de afgelopen jaren. Oh ja, en verder zijn er nog wat dingetjes voor inwoners; Operatie Steenbreek, Nieuwe dag Nieuwe boom, maar waar komt dat dan vooral terecht? Vooral bij mensen met een eigen tuin, een eigen huis, bij de mensen die de wegen en de aanvraagprocedures weten te vinden -

00:30:42

De heer Loopstra: Voorzitter?

00:30:43

De heer Brandenburg: Je kan dus uittekenen welke wijken straks mooi groen zijn en welke achterblijven.

00:30:46

Voorzitter: De heer Loopstra heeft een vraag of een opmerking.

00:30:49

De heer Loopstra: [onhoorbaar, zonder microfoon]

00:30:55

De heer Brandenburg: Zeker en daar kom ik ook zo op. Daarbij is het ook een beetje aan een oppositiepartij om kritiek te leveren, laten we wel wezen. Zoals ik zei je kan dus al uittekenen welke wijken straks mooi groen zijn en welke achterblijven. Hoe ziet het college dat? Hoe denkt het college dat ook te voorkomen? Voorzitter wat eigenlijk daar onderlicht is de vraag, hoe kan dit nu? Het college was bij dat Vitamine G aankondigen namelijk superblij met die 140 mensen die een project hadden ingediend. Waarom zien we er dan echter toch weinig van terug in de plannen? Of deed hier er ook maar een selectieve groep aan mensen aan mee? Heeft het college zelf ook een idee welke wijken extra groen kunnen gebruiken? Hoe gaat het college dat dan doen? Of blijft het bij een incidenteel Tiny Forrest in Vinkhuizen of een parkje in Selwerd? Volgens mij zijn er, nu kom ik met mijn alternatieven meneer Loopstra, nogal wat winkelcentra in Lewenborg, in Beijum en in allerlei andere stadswijken waar we ook versteende pleinen hebben en waar heel veel groen zou kunnen komen. Haal het groen uit die binnenstad dus nu maar even weg en zet het gewoon daar waar mensen in onze gemeente wonen.

00:32:06

Voorzitter: Dank u wel, meneer Brandenburg. Wie mag ik het woord geven? De heer Staijen.

00:32:13

De heer Staijen: Dank u, Voorzitter. Ja, de Stadspartij had er al een paar keer om gevraagd, maar nu zien we dan eindelijk de criteria en de wegingen die nodig zijn voor de plaatsing van projecten op al die lijsten van het Groenplan. Daarbij valt ons één ding op. Vrijwel alles is geconcentreerd op de oude gemeente Groningen. Haren en Ten Boer komen er wel zeer matig vanaf met samen twee projecten in uitvoering en samen twee projecten in voorbereiding. Dat is heel weinig op die lange lijst. Dan Voorzitter, het landschapsontwikkelingsplan Ten Boer, dat is al een paar keer aangekondigd. Een paar maanden geleden, bij bespreking van het Groenplan, werd hiervoor door de wethouder verwezen naar dit Uitvoeringsplan, maar ook nu weer is alleen maar vermeld in de lijst voorbereiding beleidsvoornemens en een streefdatum van ergens na 2021. Voorzitter, dit plan is voor een plattelandsomgeving een heel belangrijk stuk, dus wanneer kunnen we dit nu echt verwachten, want ze hebben het nodig daar. Dan Voorzitter, de nadruk ligt ook in dit plan weer iedere keer weer bij het planten van duizend extra boompjes per jaar. Er is echter veel te weinig inzet en geld voor het behoud van de bestaande, vaak oude bomen. Wij herhalen onze opmerking van destijds bij het kapbeleid: er wordt nog steeds te gemakkelijk besloten tot kappen. Niet alleen moet er bij projecten en werkzaamheden veel meer rekening gehouden worden met de bomen en bosschages, maar ook zoals de inspreker net aangaf, zijn er vaak betere oplossingen mogelijk voor zieke bomen en hoeven bomen niet altijd automatisch gekapt worden bij bepaalde ouderdom.

00:33:58

De heer Loopstra: Voorzitter?

00:33:59

De heer Staijen: Ik neig dus veel meer naar D66 met dit commentaar dan naar mijn buurman die -

00:34:06

Voorzitter: Die nu het commentaar pas gaat leveren. Meneer Loopstra.

00:34:09

De heer Loopstra: U zegt, er wordt te snel gekapt en zo, maar waar haalt u die expertise vandaan? Mijn vraag is dus, de gemeente met haar kennis besluit te kappen en u zegt, er wordt veel te snel gekapt. Hoe komt u daar dan bij?

00:34:23

De heer Staijen: Ik zal niet ontkennen dat de gemeente die kennis heeft, maar er spelen ook een hele hoop andere factoren bij de gemeente. Financiële factoren, de wens om op een bepaalde plek iets te bouwen en dan kan de goede groene kennis van die ambtenaren wel eens een keer opzij gedrongen worden door bijvoorbeeld economische motieven. Dat is één ding. Het tweede is dat u uw kennis baseert op de ambtenaren van VTH, geloof ik. Ik baseer mijn kennis op mensen die ook weer heel erg gestudeerd hebben in het groen en die in diverse boomorganisaties zitten. Net zo goed deskundig, als de mensen hier op de diverse organisaties. Waar was ik gebleven? Ik was het dus meer eens met meneer Lo-A-Njoe dan met de heer Loopstra. Dan de suggestie van de inspreker om alle bomen te inventariseren en in kaart te brengen. Dat is waarschijnlijk heel erg duur en moeilijk uitvoerbaar. Toch zou ik eens willen suggereren aan de wethouder, kijk eens of zoets misschien wel goedkoop te realiseren is door de inzet van drones. Dat is een moderne methode die meerdere organisaties voor dit doel gebruiken. Tot slot de financiën. Jaarlijks wordt er anderhalf miljoen euro uit het Gemeentelijk Water- en Rioleringsplan gebruikt om delen van dit groenplan te betalen. Geld dat eigenlijk bestemd is voor de klimaatadaptatie van het rioleringsstelsel zelf. De Stadspartij vindt zeker dat groene dakensubsidie, Operatie Steenbreek, klimaatadaptatieve opritten en groene schoolpleinen eigenlijk een oneigenlijk gebruik zijn van deze GWRP-middelen. Volgens ons, Voorzitter is dit nou een treffend voorbeeld hoe een zogenaamd groen college alles zodanig weet te draaien en uit te leggen dat ze geld voor haar hobby's uit andere potjes kan halen.

00:36:15

Voorzitter: Meneer Van der Glas.

00:36:16

De heer Van der Glas: Ik begrijp de opmerking niet zo heel goed, want een groendak en meer groene aankleding leidt toch tot een minder hoge belasting van het riool. Met andere woorden, je bent goedkoper af in je rioolbeheer dan als je dat niet doet.

00:36:36

Voorzitter: Meneer Staijen.

00:36:36

De heer Staijen: Dat zal ook inderdaad wel enige invloed hebben, maar daar is dit geld in het rioolplan niet voor bedoeld. Het is bedoeld voor wadi's, voor grote riolen en extra regenwaterafvoer in de riolen te bouwen. Natuurlijk, ieder dingetje wat je in groen doet heeft een minuscule kleine invloed op het rioleringsstelsel, maar dan kunnen we ook grote delen van het geld van zuiveringsbeheer, dus van de waterzuiveringen gebruiken, want minder regenwater minder zuiveringswater. Je kan dus net zo ver draaien tot je al dat geld in die boom gestopt hebt.

00:37:11

Voorzitter: Meneer Van der Glas.

00:37:13

De heer Van der Glas: Ja, ik moet daar toch even op aanhaken, want volgens mij onderschat de heer Staijen het belang van groene daken. Er is in Nederland ook geen gemeente waar de groene daken niet gefinancierd worden vanuit het rioolplan om de reden die ik net schetste, dus ik vind het wel degelijk een hele logische bron.

00:37:30

De heer Staijen: Mag ik er dan één klein keertje extra deskundigheid ingooien? Ik heb net 4 jaar achter de rug als bestuurder van het waterschap Noorderzijlvest en heb mij daar heel erg bezighouden, juist met dit soort problemen.

00:37:47

Voorzitter: U bent ook een beetje door uw tijd heen. Meneer Van der Glas wil graag het woord voeren? Gaat uw gang.

00:37:55

De heer Van der Glas: Voorzitter, GroenLinks is zeer content met dit Uitvoeringsplan. Dit plan resulteert in een boost voor het groen in de stad. Jaarlijks duizend bomen extra en dertigduizend vierkante meter extra groen in de openbare ruimte. Gratis bomen voor particulieren. In dit laatste zien we onze vraag terug van de motie 'Meer bomen voor Stadgers' in de vorige periode. Kopenhagen was toen de voorbeeldstad, Groningen wordt die voorbeeldstad. Niet alleen de ambities staan in het Groenplan, maar ook de dekking van 24 miljoen en wellicht oplopend tot 30 miljoen. Mijn fractie kijkt ook uit naar de Leidraad Openbare Ruimte, waarin voorstellen gedaan worden voor de 145 duizend, uit het amendement van GroenLinks en andere partijen, uit de begroting. Transparantie is ook een belangrijk thema in dit groenplan. In Berlijn worden bij bomen bordjes geplaatst waarom een boom geplant is.

00:38:44

Voorzitter: De heer Bolle.

00:38:46

De heer Bolle: Ik had nog wel even door willen luisteren, maar misschien wilde de heer Van der Glas zeggen dat we ook bordjes gaan plaatsen bij bomen die gekapt zijn, maar dat zal wel niet.

00:38:54

De heer Van der Glas: Ik wil mijn zin wel afmaken, als u dat wil?

00:38:56

De heer Bolle: Nee, ik had even een vraag over, want u begon over die 24 miljoen en wat op kan lopen tot 30 miljoen. Als je natuurlijk al die jaren bij elkaar opgooit dan gaat het heel hard, want dan zou de heer De Rook van cultuur ook zeggen: "Ik ga de komende vier jaar 180 miljoen aan cultuur uitgeven", terwijl dat gewoon de vier begrotingsposten zijn van de afgelopen vier jaren. Mijn vraag is: wat zijn nu echt de nieuwe dingen in dit groenplan, uit die financiën, die nu gerealiseerd worden? Van die 24 miljoen dus, die dan verdeeld is over een aantal jaren, wat is daarvan echt nieuw?

00:39:32

De heer Van der Glas: Ik zie in dit plan voorbeelden staan voor groene projecten die we bijvoorbeeld niet hadden kunnen realiseren als we vanuit de 'Eelde-middelen' geen middelen gereserveerd hadden. Zo zijn er meer dingen. Dat zijn misschien inderdaad plannen die we in de loop der jaren gedaan hebben, maar als je dat bij elkaar optelt heb je wel een substantieel budget wat je kunt insteken puur en alleen voor groen. Die 5 miljoen, tussen die 24 en 30 miljoen, dat zijn inderdaad projectkosten waar je groen in meeneemt. Ik vind dat een substantieel bedrag, zo'n bedrag heb ik nog niet eerder in mijn zeven jaar durende loopbaan bij de gemeenteraad gezien.

00:40:14

Voorzitter: Meneer Bolle.

00:40:17

De heer Bolle: Ik probeer het ook gewoon te snappen, omdat ik dan kijk en dan zie ik dat een hele grote hap komt uit vervanging van groen en bomen. Iets wat we dus eigenlijk altijd al doen. Dat is bij elkaar opgeteld 2,4 miljoen per jaar. Dat is hier dan al keer 5, dus dat is al bijna de helft. De helft van die 24 miljoen bestaat uit het vervangen van groen wat sowieso al in de lopende begroting staat. Ja, als je alles op een hoop gooit dan lijkt het heel veel, maar ik zit echt te zoeken naar waar zijn nu die middelen waardoor we over 5 jaar door de stad fietsen en dan denken: wow, het ziet er nu echt anders uit dan dan in 2021.

00:40:57

De heer Van der Glas: Ik heb in het verleden geen middelen gereserveerd gezien voor bijvoorbeeld de aanplant van de bomen op de Grote Markt. Dat lijkt mij een voorbeeld wat iets heel nieuws is, maar als de heer Bolle suggereert dat er wel een onsje meer bij kan dan staat mijn fractie daar absoluut voor open. Zal ik het tweede deel van mijn zin zeggen, over de bordjes?

00:41:17

Voorzitter: Meneer Brandenburg ook nog even.

00:41:19

De heer Brandenburg: Ja, een beetje aansluitend, want er is natuurlijk ook nog ergens een potje waar nog voor zo'n 160.000 euro aan te planten bomen inzit. Dat is dat potje waar projectontwikkelaars, die te lui zijn om een boom terug te planten, geld in storten wat bij lange na niet uitgegeven wordt. Ja, hoe ziet GroenLinks dat dan? Hoort dat er ook bij?

00:41:42

De heer Van der Glas: U bedoelt het compensatiefonds? Iets wat de vorige GroenLinkswethouder gerealiseerd heeft, waar we erg blij mee zijn. Ik zie een daar een besteding voor terug in het uitvoeringsprogramma, van die middelen die in het compensatiefonds zitten. Ik ga echter de heer Bolle tegemoet komen. Ik wilde inderdaad zeggen, in Berlijn zetten ze bordjes bij bomen, waarop je kunt zeggen, 'deze boom staat hier dankzij Vitamine G' in ons geval. Ook als er bijvoorbeeld eentje gekapt wordt, wordt uitgelegd: deze wordt gekapt omdat hij ziek is bijvoorbeeld. Ik vind dat een creatief mooi idee en transparant. Kan de wethouder dit voorbeeld tegen het licht houden? Kan u eens shoppen bij Berlijn en kijken of dat misschien iets is wat hier ook uitgevoerd kan worden? Het vragen van ideeën aan de inwoners lijkt gezien het aantal reacties ook een gouden

greep. Al deze nieuwe 140 ideeën moeten wel ergens landen. Binnen de wijken zouden wat ons betreft deze ideeën wortel moeten schieten. Als ik de wethouder nog een tip mag geven. We hebben ooit een interactieve kaart als GroenLinks gemaakt en toen hebben we ook mensen gevraagd, waar kan wat jullie betreft een boom staan? Dat is een heel leuk initiatief geweest en daar kunt u gratis van shoppen. Dit jaar staat de gemeentelijke ecologische structuur in de planning. Daar zijn we al een tijdje heel erg benieuwd naar.

00:43:09

Voorzitter: Meneer Brandenburg, op het vorige punt?

00:43:12

De heer Brandenburg: Ja, even over die wijken, want GroenLinks zegt al die ideeën moeten daar landen en wortel schieten. Heeft GroenLinks dan zelf ook een idee welke wijken er wel wat groener uit kunnen zien of laten we dat echt alleen maar afhangen van de mensen die bereid zijn om de gemeente te mailen en die krijgen een leuke boom. Is dat de manier waarop GroenLinks de gemeente wil vergroenen?

00:43:35

De heer Van der Glas: Nee, volgens mij haalt u nu twee dingen door elkaar. Een boom per dag is een ander initiatief dan deze honderd veertig nieuwe ideeën. Ik heb echter, als ik zo de lijst screende ideeën gezien die de hele gemeente dekken. Ik heb me ingehouden. Ik wou u eigenlijk interrumpen bij uw verhaal over de wijken, want A. Ik ben het niet helemaal met u eens dat het alleen de binnenstad is. Er is echter nog wel één extra argument, namelijk als je naar de hitte kaart kijkt dan is er één dikke hittebron en dat is het centrum van Groningen. Wil je dus iets doen aan klimaatadaptatie dan is het best heel slim om die hittegebieden aan te pakken, lees: het centrum.

00:44:15

Voorzitter: Meneer Van der Glas. Ja, er ging bijna iets mis. Vervolg uw betoog.

00:44:21

De heer Van der Glas: Ja, dank u wel. Ik ben er bijna doorheen. Tenslotte een opmerking over groen in gebiedsontwikkeling. De beheerskosten voor een vierkante meter groen zijn lager dan de beheerskosten voor stenen. Dat mes snijdt dus aan twee kanten. Wat Groen Links betreft liggen daar kansen voor meer groen. Al met al ligt hier een mooi Uitvoeringsplan voor ons. Ik was ook blij met de gemeentelijke kwekerij in het projectenboek, een lang gekoesterde wens van GroenLinks. Dank u wel.

00:44:48

Voorzitter: Dank u wel. Wie wil nu het woord? Ik zie nog geen handjes bij de ... Oh ja, meneer Rebergen. Ik keek naar de groene handjes hier in beeld, maar ik zie nu een echt handje. Meneer Rebergen, gaat u gang.

00:45:02

De heer Rebergen: Ja, dank u wel Voorzitter. Ja, wij kunnen ons eigenlijk aansluiten bij het begin van het betoog van de SP. Namelijk dat we al heel veel hebben gepraat over groen, maar dat het nu ook eindelijk wat concreter lijkt te worden en wat dat betreft zijn we ook erg blij met dit Uitvoeringsplan. Het motto 'Een schop in de grond' past daar prima bij. Er zit een aantal ... Ik was het ook niet eens met de heer Staijen dat alles gericht is op de oude gemeente Groningen. Als je kijkt naar het landschapsontwikkelplan voor Ten Boer, de

dorpsommetjes, maar ook de dorpsvernieuwing dan is dat voor de oude gemeente Ten Boer. In Haren hebben we alle projecten die in ieder geval onder het Uitvoeringsplan vallen, zoals de houtwallen en de hagen. Natuurlijk ook de groene schoolpleinen, ook al door meneer Loopstra -

00:45:57

Voorzitter: De heer Staijen wil daar graag even op reageren.

00:45:59

De heer Staijen: De heer Rebergen, het landschapsontwikkelingsplan voor Ten Boer dat komt pas na dit jaar klaar en aan de orde, dus daar kunnen we nu nog geen punten uit halen. Ik heb de projecten opgeteld verder die in de projectenlijst stonden voor zowel de oude gemeente Groningen, als de beide andere gemeenten.

00:46:23

Voorzitter: Meneer Rebergen, gaat uw gang.

00:46:25

De heer Rebergen: Meneer Staijen, er staan twee projecten voor Haren en Ten Boer en ik noem alleen de dorpsommetjes en de dorpsvernieuwing al die erin staan en dat zijn er al meer dan twee. Maar goed, ik ga verder. Ook de groene schoolpleinen die door de heer Loopstra worden aangehaald hebben onze aandacht. Dat vinden we belangrijk, net als de groene pleinen die genoemd worden, maar ook het behouden van de parken. Wat ons betreft hartstikke goed om hier hiermee aan de slag te gaan en er gaat nu ook echt wat gebeuren. Wat ons betreft hebben we het de afgelopen periode ook regelmatig gehad over de juiste bescherming van het groen en dat we daar toch wel wat stappen in hebben gezet, maar misschien zou de wethouder daar nog wat uitgebreider op in kunnen gaan. Tot zover.

00:47:12

Voorzitter: Dank u wel, meneer Rebergen. Meneer Lo-A-Njoe wil graag het woord. Gaat u gang.

00:47:17

De heer Lo-A-Njoe: Dank u wel, Voorzitter. Ja, ik kan me aansluiten bij mijnheer Rebergen die aansloot bij meneer Brandenburg, want het eerste deel dacht ik echt nieuw jaar nieuw geluid, dit komt helemaal goed. Het eerste deel sluit ik me dus ook bij aan. Voorzitter, de echt goede dingen komen langzaam en hebben hun tijd nodig om te groeien en te bloeien. We hebben het de afgelopen jaren inderdaad veelvuldig gehad over vergroening, klimaatadaptie en over het belang van een integrale visie daarop. Er verschenen plannen, koersdocumenten en meer, maar de uitwerking liet inderdaad soms nog wat op zich wachten. Voorzitter, al in de vorige periode om precies te zijn in april 2017 werd in de raad onze motie, ondertekend door zes partijen, aangenomen. Het dictum luidde om aan de raad voor te leggen een uitgewerkte visie op versterking van het groen in de stad in relatie tot onder meer leefbaarheid, luchtkwaliteit, biodiversiteit en klimaatadaptie. Het Groenplan Vitamine G is die gevraagde integrale visie op groen in onze gemeente, inclusief het stedelijk groen en met dit Uitvoeringsplan gaat het nu dan, na bijna vier jaar, eindelijk gebeuren. Hulde. Voorzitter, tot en met 2025 investeren we maar liefst 24 miljoen in het vergroenen en klimaatadaptief maken van onze gemeente. Ja, het kan altijd meer. Als meneer Bolle daar ideeën voor heeft, ook wij staan daar voor open. We maken nu dan ook de stap van het

vervangen en compenseren van bomen, die wat ons betreft inderdaad nog wat te vaak moeten wijken, naar het toevoegen van extra bomen. We voegen daarmee natuur toe en investeren miljoenen in extra bomen en biodiversiteit. Iets wat overigens ook één op één aansluit op de initiatiefnota Natuurinclusief bouwen, die we onlangs samen met GroenLinks en de Partij voor de Dieren indienden voor preadvies en waarover we nog komen te spreken in deze raad. We verkeren nu in de COVID-crisis, maar die andere crisis, de klimaatcrisis, is er op de achtergrond nog steeds en zal richting de toekomst alleen maar urgenter en voelbaarder worden. Juist ook daarom is het klimaatadaptief maken van onze gemeente geen luxe, maar pure noodzaak. Ja, inderdaad, als we naar de hittekaart kijken, dan is dat in de stad misschien nog wat meer nodig dan in het landelijk gebied. Ik zie echter wel degelijk ook daar projecten, schoolpleinen hebben we niet alleen in de stad. De reservering van 5 miljoen in klimaatadaptatie -

00:49:27

Voorzitter: Meneer Brandenburg.

00:49:28

De heer Lo-A-Njoe: Is dus wat mij betreft zeer op zijn plaats.

00:49:31

Voorzitter: Oh, meneer Loopstra wilde graag eerst. Meneer Loopstra.

00:49:33

De heer Loopstra: Ik hoorde D66 zeggen: die bomen moeten dan soms te veel wijken. Dan denk ik, hoe komt u daarbij? Ik bedoel bomen moeten wijken, omdat ze oud zijn of ziek zijn of omdat er gebouwd wordt. Welke van de drie moet dan anders, volgens u?

00:49:50

Voorzitter: Meneer Lo-A-Njoe.

00:49:51

De heer Lo-A-Njoe: Ik ga niet in op het keuzemenu, maar we zouden wel graag zien dat we toch kijken of er geen andere mogelijkheden zijn. Ik vermeldde net al mevrouw McGee die met ideeën daarover komt. Misschien moeten we iets minder heftig snoeien soms en misschien is er toch een andere oplossing dan kappen. Ik ben daar overigens geen expert in, dus dat laat ik graag aan experts zoals mevrouw McGee over. Als die mogelijkheden er echter zijn dan denk ik dat we daar zeker gebruik van moeten maken, want er is wel veel gekapt. We hebben ook pech gehad met ziektes dat klopt, maar dat is waar ik aandacht voor vraag.

00:50:23

De heer Loopstra: U vindt dat de gemeente Groningen teveel gekapt heeft in de laatste jaren, dus dat de expertise bij het college onvoldoende is geweest en u zit te wachten op mensen buiten het college, buiten de gemeente Groningen, die met een advies zullen komen?

00:50:38

De heer Lo-A-Njoe: Het tweede deel waar het gaat over college dat heb ik niet gezegd, dus die woorden laat ik voor u. Waar het om gaat is, als er door nieuwe inzichten minder gekapt

kan worden bij ziekte dan moeten we dat zeker verkennen en ik kan me niet voorstellen dat u dat niet met mij eens bent, meneer Loopstra.

00:50:52

Voorzitter: De laatste keer, meneer Loopstra.

00:50:54

De heer Loopstra: U vindt dus dat die nieuwe inzichten bij dit college er niet zijn. Dat begrijp ik uit uw woorden.

00:51:00

De heer Lo-A-Njoe: Dat heeft u dan verkeerd begrepen.

00:51:02

Voorzitter: Meneer Brandenburg.

00:51:04

De heer Brandenburg: Ja Voorzitter, ik wil even doorgaan op die schoolpleinen, want ik heb in mijn bijdrage ook niet gezegd dat het alleen maar in de binnenstad was. Ik zei: het komt ook buiten de binnenstad, maar dan vooral in de wat rijkere wijken. Nu zie ik de groene schoolpleinen in het Reitdiep, de Wijert-Zuid, het Ebbingekwartier en vooruit ook eentje dan in Selwerd. Wat vindt D66 nu van die prioritering?

00:51:25

Voorzitter: Meneer Lo-A-Njoe.

00:51:28

De heer Lo-A-Njoe: Wij zijn blij met alle vier schoolpleinen, ook die in Selwerd en wat mij betreft is vergroening voor de hele stad van belang. Het kan best zijn dat er nu wat meer van de scholen inderdaad in de wat, in uw woorden 'rijkere wijken', aan de beurt zijn daar hebben we ook een IAP voor, maar wat mij betreft ... de heer Van der Glas heeft het ook al genoemd, als het om klimaatadaptatie gaat dan zul je in dat gebied waar de hittestress het grootst is ook meer moeten investeren. Wat mij betreft is echter die vergroening voor iedereen, rijk of arm, belangrijk in Groningen.

00:52:04

Voorzitter: Meneer Brandenburg.

00:52:06

De heer Brandenburg: Toch worden hier worden hier twee dingen door elkaar gehaald, want klimaatadaptatie is iets wat nodig is en hittestress is iets wat het gevolg is van het klimaat. Alleen wat is het probleem met hittestress? Het probleem met hittestress is dat het niet prettig is om daar te verblijven, dus het is niet zo dat je het moet aanpakken om die klimaatdoelstellingen te bereiken. Dit is appels met peren vergelijken wat u hier doet.

00:52:31

De heer Lo-A-Njoe: Hittestress daar willen we graag adaptief in zijn en daar willen we mee om kunnen gaan. Als er meer groen is, dan hebben we minder last van hittestress, dus het lijkt me toch wel degelijk dat die relatie er is wat mij betreft.

00:52:45

De heer Lo-A-Njoe: Ik kan het niet genoeg benadrukken, we vergroten met het plan dat goed

in elkaar zit wat ons betreft, al met al de leefbaarheid en de biodiversiteit in onze wijken, buurten en dorpen en dragen daarmee voor de komende decennia bij aan een groener, gezonder en gelukkiger Groningen. Daar zijn we als fractie die daarvoor heeft getekend meer dan tevreden over. Waar we aandacht voor blijven vragen en kritisch op zullen blijven monitoren, is dat we scherper moeten blijven om niet in de valkuil te stappen om bij de realisatie bewoners over te slaan. Graag zien we ook in de toekomst in de praktijk dat er zoveel mogelijk inwoners betrokken worden en blijven bij de ontwerpen. Recent zagen we overigens dat het heel goed kan, zoals bij de recent geplante bomen en parken in De Held. Wij verwachten dat de ideeën van de inwoners leidend blijven en in mindere mate die van de gemeente zelf. Het is uiteraard aan de gemeente om de samenhang te bewaken, net als de ecologische structuren en de klimaatadaptiedoelen. Voorzitter, laat duidelijk zijn dat we pal voor en achter dit plan staan en we zijn er trots op dat onze gemeente hiermee zo vergroend gaat worden. We complimenteren het college en de coalitie dan ook voor het gereedkomen van deze lang gekoesterde wens. Dank u wel.

00:53:49

Voorzitter: Ik vermoedde al dat u naar het eind van uw betoog ging, want u bent een beetje over de tijd heen. Meneer Bolle.

00:53:55

De heer Bolle: Ja, dank u wel Voorzitter. Goed om te investeren in vergroening, zeker in het kader van klimaatadaptatie. Daar hebben heel veel mensen al wat over gezegd, dus dat is een goede zaak. Ik wil daarbij direct wel aangeven dat als we investeren in groen moet je ook ervoor zorgen dat je voldoende onderhoud hebt van dat groen. Als ik het namelijk zo om me heen hoor, gaan we zoveel meer vergroenen dat we ook echt moeten gaan kijken of we genoeg onderhoud hebben. Anders gaat het namelijk binnen no-time weer de verkeerde kant op. Voor zover de complimenten, denk ik. Dan mijn vragen. Ja, ik las dat de wethouder heel erg trots is op de plannen en ik hoorde de heer Lo-A-Njoe het college en ook zichzelf complimenten geven ervoor. Op zich mooi, natuurlijk, maar mijn vraag is wel een beetje wat er nu echt zo bijzonder aan het plan is. Wat is er nu echt nieuw? Ik heb natuurlijk ook zelf het plan wel gelezen en ik heb dat een beetje gedaan via de GroenLinks-methode, dus dan kijk je vooral naar wat er nieuw is. Dan gaat het hier om de financiën, want als je geen geld hebt, kun je geen bomen planten. Zo simpel is het, dus er moet geld zijn. Dan ga je dus naar het geld kijken en dan zie je het grootste deel ervan, 5 miljoen voor die klimaatadaptatie komt uit het rioleringsfonds, 0,7 miljoen voor landschapsprojecten, 11 miljoen voor renoveren en biodivers maken van groenvakken en vervangen van bomen en dan ook nog drieënhalf miljoen voor meer bomen. Dat telt dan op tot 24 miljoen over 5 jaar. Dat is inderdaad meer dan dat we nu doen, maar dat is ook niet zoveel meer dat we over 5 jaar terugkijken en zien: er is nu toch een groene golf over de gemeente Groningen heen gegaan, dit is echt ongelofelijk wat we nu neer hebben gezet. Ja, of ik zie het helemaal verkeerd, maar ik heb het idee dat het een mooi plan is, dat er wel degelijk dingen gebeuren, dat er ook echt vergroening in zit, dat er wel heel veel klimaatadaptieve maatregelen inzitten, maar ik kan me ook niet aan de indruk onttrekken dat het een beetje opgeblazen wordt. Met daar geld vandaan halen, daar geld vandaan halen en dat dan bij elkaar optellen en dan 24 miljoen en dat dan maar herhalen, herhalen en herhalen. Het is op zichzelf ook een mooi plan, zonder het proberen mooier te maken dan het is en te zeggen dat het 'het groenste college' is. Als

het echt het groenste college was, dan had ik verwacht dat er ook echt wat meer geld uit bijvoorbeeld het SIF zou komen. Daar zit nu 5 ton in. Dan had ik verwacht dan gaan we daarin schuiven en gaan we zorgen dat dat naar groen gaat, want dat is echt nieuw geld. Dan gaan we echt dat omhoog doen. Nu zie ik dat niet. Ik zie wel dat er geld naartoe gaat, Eelde, de heer Van der Glas zei het al, maar dat hebben we ook al lang geleden besloten. Allemaal prima hoor dat dat gebeurt, maar als je naar inwoners gaat, dat zei de heer Lo-A-Njoe ook die moeten leidend zijn, moet je ook kunnen vertellen en moeten zij ook kunnen zien wat er gebeurd is met de plannen. Zij moeten ook, ook in Selwerd en in Beijum, Beijum is al heel groen natuurlijk en Selwerd wordt het met die nieuwe plannen, maar ook in die wijken moeten mensen wel echt het idee hebben dat de mooie woorden die in dit plan staan ook werkelijkheid worden.

00:57:31

Voorzitter: Dank u wel. Meneer Willemse.

00:57:35

De heer Willemse: Dank u wel, Voorzitter. Op zich is mijn fractie best positief over de plannen. Op lange termijn moeten we toch ervoor zorgen dat de berging van het water beter is en de temperatuur in de binnenstad et cetera lager wordt en daar moet je ook investeringen in doen. Wij missen echter één aspect in die investeringen en dat is eigenlijk of er gekeken kan worden wat er allemaal privaat gedaan kan worden. Je kan namelijk ook zorgen dat de tuinen niet meer helemaal volgebouwd worden en dat in het bestemmingsplan opnemen. We zouden graag zien, dit is ook al eerder toegezegd trouwens dit idee, of het college kan inventariseren wat er allemaal op deze manier gedaan kan worden. Dan bereik je je doelstellingen voor groen, maar hoeft je als overheid niet alles zelf te regelen. We zijn ook benieuwd hoe het met projectontwikkelaars geregeld wordt dat de dure bouwgrond nu voor groen wordt gebruikt. Hoe zit dat allemaal? Dat maakt namelijk de huizen er in principe niet goedkoper op. Dank u wel.

00:58:40

Voorzitter: Dank u wel. Mevrouw De Wrede.

00:58:47

Mevrouw De Wrede: Dank u wel, Voorzitter. De Partij voor Dieren is best wel enthousiast over dit plan eigenlijk, dus dat is de hoofdstroming in mijn betoog. We waren ook blij met de uitvoerige collegebrief van 4 november over de ecologische verbindingzones waar wij om hadden gevraagd bij de vorige bespreking van het niet-Uitvoeringsplan Vitamine G. Wij hebben begrepen dat de provincie Groningen een omgevingsvergunning verkregen heeft voor de aanleg van een faunapassage onder de A28 ter hoogte van de Witte Molen. Daarmee wordt de verbinding gemaakt tussen de Schipsloot en de Wolddelen en wij vragen ons af, is deze verbinding ... De vraag is misschien te technisch. De grote verbinding die nodig is om otters en bevers veilig over de A28 te loodsen. We hebben vast afgelopen zaterdag allemaal gekeken naar die prachtige natuurfilm over de otter, waarin onze stad een hoofdrol speelde en dit moeten we wel even boven water krijgen. Wij zijn, ik zei het al, best enthousiast over al die projecten, de natuurerven in Noordlaren, de wijkvernieuwing met aandacht voor heel veel groen en de houtwallen in het Gorechtgebied. Ja, het is allemaal inderdaad wel wat gericht op de stad. Het is ook allemaal erg mensgericht. Het gaat duidelijk niet over de stedelijke ecologische structuur, die wordt slechts zijdelings hier en daar

genoemd, maar goed, die wordt dan weer over een tijdje aan de raad gepresenteerd. Het is in deze raad ook nog nooit over de doelsoorten gegaan en ook nu in dit stuk lijkt de ecologie er ook financieel behoorlijk bekaaid af te komen. Het gaat met name om klimaatadaptatie eigenlijk en daar zijn bomen nu eenmaal belangrijker voor dan de bloemetjes. Onze kanttekeningen: wij willen geen ontwikkeling van het Stadspark, daar hebben we het al al eerder over gehad. We zijn echt van mening dat niet alles 'ge-evenementiseert' moet gaan worden -

01:01:04

De heer Loopstra: Voorzitter?

01:01:07

De heer Loopstra: Ja, ik was even benieuwd. U zegt: ik wil geen ontwikkeling van Stadspark. Wat wilt u dan niet? Ik bedoel we zijn nu bezig met die visie en er is natuurlijk die drafbaan, maar er zijn zoveel zaken betreffende het Stadspark. Wat wilt u dan niet ontwikkeld zien?

01:01:23

Mevrouw De Wrede: Wij willen bijvoorbeeld geen horeca in het Stadspark. Wij willen daar geen dingen ontwikkeld hebben die ertoe leiden dat er bomen moeten sneuvelen en dat het er drukker wordt. Er zijn voldoende parken in de stad, zoals het Noorderplantsoen bijvoorbeeld, waar mensen elkaar ook kunnen opzoeken. Wij vinden dat het Stadspark een plek van rust en ruimte moet blijven, zowel voor dieren als voor mensen en daar is behoefte aan. Wij zouden graag van het college een antwoord willen op de vraag van mevrouw McGee of er misschien wat meer moeite kan worden gedaan om zieke bomen te behouden en of het mogelijk is om terughoudend te zijn met snoeien. Daarnaast vinden we dat het wel lang duurt, voordat die lijst met kroonjuwelen en sleeping beauties klaar is over Ten Boer en Haren. We weten nu nog niet wat dit college daar wil behouden aan groen, wat ze bijzonder vinden. Het geld dat wordt uitgegeven aan projecten in het buitengebied, zeg maar Ten boer en Haren is wel erg weinig in verhouding met wat er in de stad wordt uitgegeven. Een groter probleem eigenlijk, is het gevoel dat ons bekruipt met dit plan dat het een mooie, echt mooie opeenhoping is van een groot aantal leuke en waardevolle projectjes en projecten, maar dat de écht grote problemen die de Nederlandse natuur heeft en ook hier, niet aangepakt worden. We hebben het nu niet meer zo vaak over stikstof en klimaat vanwege die andere crisis, maar de stikstofcrisis is een erg groot probleem. Riolering in de steden is een enorme boost geweest voor de nationale volksgezondheid, want ook menselijke mest is ongezond. Dit plan biedt allerlei leuke plannetjes, maar aan die grote onderliggende sluipmoordenaar voor de Nederlandse natuur, al die mest van onze miljoenen landbouwdieren en voor ons in de gemeente dan vooral die tienduizend koeien in Ten Boer, daar wordt hier niets over gezegd. Daar wordt niet over gesproken.

01:03:31

Voorzitter: Meneer Brandenburg. Ik laat één vraag toe, want eigenlijk is mevrouw de Wrede door haar tijd heen. Door de richtlijn van de tijd heen, laat ik het zo zeggen -

01:03:40

De heer Brandenburg: Het kan heel kort en misschien laat mevrouw de Wrede zich ook wel wat afleiden door wat meneer Bolle noemt 'het opgeblazen zijn' van dit stuk. Het is namelijk

niet de bedoeling van dit stuk dat het een lijst van plannetjes is, omdat we hier al tig keer over hebben gesproken. Het is dus niet zo heel erg, mevrouw De Wrede.

01:04:00

Mevrouw De Wrede: Ja, misschien wel. Zo besluit ik mijn woordvoering eigenlijk ook. In Ten Boer is de luchtkwaliteit slecht door de vele melkveehouderijen. We weten dat er een aantal moet worden uitgekocht vanwege de aanpak van die stikstof en waarom horen we daar nu niets over? Of is dit plan inderdaad hoofdzakelijk een vorm van groene window dressing? Dit biedt geen antwoord op de afnemende biodiversiteit en het maakt het iets minder zichtbaar. Ik ben bijna door mijn woordvoering heen, Voorzitter. Een voorbeeld is het project Nieuwe Dorpsbossen wat wordt aangestipt? Dat klinkt leuk, maar is het inderdaad een mogelijke maatregel inzake de stikstofproblematiek? Meer bomen planten dat zou dan weer emissierechten creëren. Kortom, daar worden we eigenlijk helemaal niets beter van. Waarom moet er nog een veenoxidatie-onderzoek komen om te kijken naar maatregelen? We weten wel wat daaraan moet gebeuren. De waterstand moet omhoog en daarvoor moet men in overleg met de landbouwsector en dat wil dit college niet. Ook een gemiste kans vinden wij dat er nog geen voorwaarden worden verbonden aan het verpachten van eigen gronden, bijvoorbeeld dat je daar geen landbouwgif op mag gebruiken. Graag een reactie van het college over deze punten.

01:05:07

Voorzitter: Uw laatste zin.

01:05:08

Mevrouw De Wrede: Mijn laatste zin. De gemeente schijnt vijf keer per jaar te vergaderen met diverse natuurorganisaties. Wij zouden graag willen weten wat daarin wordt besproken en waarom we daar nooit wat over horen. Kortom, we vinden het allemaal leuk, maar dit is niet het integrale beleid dat we nodig hebben om onze ecologie en biodiversiteit te redden. Anderzijds, het plan heet ook Vitamine G. Het is een plan voor de inwoners van met name de stad Groningen. We zijn benieuwd waar dit college nog mee gaat komen in de toekomst.

01:05:37

Voorzitter: Dank u wel. Ik heb iedereen in de zaal nu gehad. Meneer Mellies, wilt u nog het woord voeren?

01:05:46

De heer Mellies: Dank u wel, Voorzitter. Nee, dat hoeft niet hoor. Het meeste is ook besproken. Wacht even, toch toch een klein stukje dan. Ik wil geen heel betoog houden. Het is inderdaad zo dat we een heel groot deel van de plannen die erin staan al eens eerder voorbij hebben zien komen. Ik was ook wel een beetje benieuwd ... We sluiten ons een beetje aan bij de kritiek dat het stuk een beetje meer voor de stad lijkt te worden dan het eigenlijk is. Desalniettemin voor een heel groot deel is het ook belangrijk dat doorgevoerd wordt. Er wordt inderdaad gesproken over klimaatadaptatie dat is natuurlijk een belangrijk onderwerp. De leefomgeving van veel Groningers is voor ons natuurlijk ook een belangrijk punt en een vergroening draagt daar ook zeker aan bij. Enige kanttekening die ik nog wel toe wil voegen en waar ik ook nog niet over heb gehoord verder, is eigenlijk ook een herhaling van eerdere punten die ik in de commissie heb ingebracht. Vooral, meende ik, hoofdstuk 5 gaat het steeds meer over ingrepen in de wijk waarbij wij bij de visualisaties auto's zien

verdwijnen ten behoeve van groen. Ik wil niet het het onderwerp weer voor de zoveelste keer herhalen, maar wanneer het gaat over het verdwijnen van parkeerplaatsen zouden we wel graag willen zien dat er rekening wordt gehouden met de parkeerdruk. Dat we geen herhaling krijgen van de problemen dat we de auto's gewoon nergens kwijt kunnen, want dat probleem is daarna bijna niet meer op te lossen. Met de plannen zoals ze nu voorliggen ... Het zijn korte, summiere, het is echt een overzicht van de verschillende plannen. In die zin kan ik het heel moeilijk beoordelen, maar mocht het dus voorkomen dat er parkeerplaatsen verdwijnen dan hoop ik wel dat we als raad daar nog iets over te zeggen krijgen. Dank u wel.

01:07:28

Voorzitter: Dank u wel, meneer Mellies. Dan zijn wij volgens mij door alle woordvoeringen heen. Kan ik de wethouder het woord geven?

01:07:39

Mevrouw Chakor: Dank. Ben ik zo hoorbaar? Dank, Voorzitter. Ja, ik wilde wel beginnen met toch complimenten te geven aan de mensen die hier kei- en keihard aan hebben gewerkt. We hebben de afgelopen periode, anderhalfjaar, dat we nu hiermee aan de slag zijn keihard gewerkt om een visie te maken; meer, beter en bereikbaar groen. We hebben gekeken naar de hittestresslocaties, wateroverlastlocaties en waar moeten we nu gaan inzetten ook in verband met de grote opgave op klimaatverandering die we hebben. Het is een integraal plan wat we hebben gemaakt. Je bekijkt het versterken van de leefkwaliteit, de luchtkwaliteit, gezondheid, bewegen en herwinnen van de openbare ruimte. Allerlei projecten en alles zie je hierin ook terugkomen. We hebben heel breed gekeken, omdat het belangrijk is. Er is gezegd, ook de heer Loopstra gaf dat volgens mij aan en stelde die vraag: ja, er is veel gebeurd, maar wat is dit nu? U gaf aan: ja, een visie gemaakt. We hebben inderdaad een doel. We hebben een visie, we hebben het ambitieuze plan; ons Groningse Vitamine G, ons Groenplan. We hebben niets zitten kopiëren, we hebben niet gekeken naar andere steden. Dit zijn echt onze plannen, omdat we dit ook belangrijk vinden. Daar hebben we op ingezet en we hebben dit ook kunnen doen, omdat er vanuit het coalitieakkoord ook 5 ton is vrijgemaakt om daar gericht op in te kunnen zetten. We hebben ook gekeken naar participatietrajecten. We hebben niet gezegd, dit is het plan, maar we willen ook juist van inwoners horen wat voor ideeën ze hebben. We willen juist van verschillende organisaties, zoals de Bomenwachter of natuurorganisaties horen wat ze ervan vinden. Een hele inspraakprocedure hebben we ook nog achter de rug. Dan ook te bedenken dat dit allemaal gebeurd is in de periode van corona wat het ontzettend lastig maakte om in gesprek te gaan, zoals we dat graag hadden gewild met onze inwoners om het ook zichtbaarder te maken. We wilden ook die uitwerking van al die plannen, dus echt een concreter plan en dat ligt er nu. Het is ook ontzettend concreet. We zetten hierop in en het is niet ... Ja, het is het ... Ik vind een beetje inderdaad ... Ik hoor positieve geluiden daar zijn we ook heel blij mee, want juist ook de raad heeft dit mogelijk gemaakt door ons Groenplan vast te stellen. We zetten in op de gezondste stad. We hebben een nominatie hiervoor, maar ook landelijk gezien wordt hier naar gekeken, dus het is echt een koers die we vaststellen. Je ziet gewoon dat die koers met die visie en die ambitie en het doel dat we hebben, er ook voor zorgen dat het groen binnen ruimtelijke projecten eerder ook geborgd wordt. Niet te vergeten de harmonisatie van de beleidsregels daar heeft u ook gezien dat we stappen in hebben gezet. We hebben

gezegd: we willen bij elke kap, ongeacht reden of wat dan ook, zorgen dat er een boom voor teruggeplaatst wordt.

01:10:47

Voorzitter: De heer Loopsta heeft een vraag.

01:10:50

De heer Loopstra: Ja, dus gezien uw antwoord, vindt u de zin in het plan: 'Het college vindt projecten waarbij de schop de grond in gaat belangrijker dan visie, ontwerp en beleidsontwikkeling', achteraf een beetje ongelukkig geformuleerd?

01:11:06

Mevrouw Chakor: Weet je, er was eerder gevraagd inderdaad, doet deze wethouder dit nu voor de Bühne? Helemaal niet. Wat wij hier doen, doen we omdat het gewoon bittere noodzaak is. We zitten gewoon ... Er werd gezegd: de binnenstad, waarom kijkt u daar naar? We hebben een aantal criteria. We hebben dat goed en zorgvuldig willen doen, ook omdat we wisten dat dit er aan zou kunnen komen. Je moet het gewoon goed kunnen beargumenteren waarom je dat doet. We hebben daar specifiek naar gekeken en wat je ziet, hoe je het ook went of keert, onze binnenstad is gewoon versteend. Die is gewoon heet. Die heeft als eerste last inderdaad ook vanuit de klimaatverandering en wateropvang. Een heleboel mensen komen daar, dus je moet ook zorgen dat die locatie ook gewoon tegen hittestress kan en klimaatadaptief is, maar ook aantrekkelijk is. Dat je daar kan bewegen, dat je op een bankje kan zitten in de schaduw. Allemaal zaken die er nu gewoon niet zijn, die we nu wel gaan realiseren. Dus het is een én én-verhaal. Er werd gezegd: ja, het zijn allemaal projecten, allemaal dingen die we eigenlijk al deden. Ja, wat gaan doen? Ik heb inderdaad ook gekeken naar de bestaande plannen en er zijn bestaande plannen die eerder met andere bril zijn bekeken. Er is een andere keuze toen gemaakt, omdat de middelen er niet waren. We hebben gezegd, dan gaan we daar nu op inzetten om die ook extra te vergroenen. Je hebt dus bestaande plannen, maar we starten ook allerlei nieuwe projecten op en we gaan door met het intensiveren van onze groenparticipatieprojecten, ook omdat we die opgave echt niet alleen kunnen. We moeten zorgen dat onze inwoners meedoen. Dat zij gaan vergroenen, dat ze het water opvangen. Dat we zorgen dat, zoals we in **Overgunnen** hebben gedaan. Dat we ook samen met de ondernemers zorgen dat we water afkoppelen of vergroenen. Het is een grote opgave met elkaar.

01:13:09

Voorzitter: Meneer Brandenburg.

01:13:10

De heer Brandenburg: Ja, dank u Voorzitter. Het is een beetje zoeken naar waar te interrumperen, want de wethouder gooit echt met ... Misschien komt dat door het plan, omdat er zoveel plannetjes in staan, maar ze gooit echt van het één naar het ander. Ik probeer toch nog even twee punten scherp te hebben. Klopt het nu dat er 5 ton extra is vrijgemaakt en dat dat het nieuwe deel is in de plannen en dat de rest bestaande plannen zijn? Twee: doet u dit nu om de gezondste stad te zijn, prijzen te winnen en een leuke binnenstad te hebben? Voor wie doet het college dit nu?

01:13:40

Mevrouw De Wrede: We doen dit voor onze gemeente. We doen het om onze gemeente

klimaatadaptiever te maken, gezonder te houden, te zorgen dat onze inwoners kunnen bewegen, dat kinderen kunnen spelen, dat onze kwetsbare doelgroepen, de ouderen en jongeren die hebben de meeste lasten. U ziet inderdaad de groene schoolpleinen, daar zetten we keihard op in. Echter ook bij verzorgingstehuizen zorgen we ervoor dat we vergroenen, maar ook de kwetsbare wijken. Qua budget, u heeft van mij de lijst gekregen met de budgetten en die is volgens mij heel helder. Vanuit de SIF-gelden zie je 5 ton. We hebben de Eelde-projecten daar zit een bedrag in, dus u telt het op tot 670. We hebben gekeken naar wat doen we vanuit stadsbeheer, wat doen we vanuit de verschillende projecten en als je dat bij elkaar optelt kom je op het magische bedrag van 24 miljoen.

01:14:29

Voorzitter: Meneer Bolle en meneer Brandenburg. Ik neem aan op het punt van de financiën.

01:14:33

De heer Bolle: Ja, dat klopt Voorzitter. U noemt onze beide namen, maar de mijne eerst dus ik ging er vanuit dat ik mag. Ja, de heer Bolle en de heer Brandenburg, maar laat ik maar voor mezelf spreken. Het is inderdaad heel helder. Tenminste, zoals de wethouder het zegt, het staatje onder elkaar. Vanuit het SIF is dus 5 ton jaarlijks. Daaronder staat een Groenplan Eelde, wat de vorige coalitie nog besloten heeft. De rest, zeg maar, komt vanuit al die andere plannen. In principe gaat het dan dus om vijf keer 5 ton is tweeënhalf miljoen, plus die 150 per jaar van Eelde?

01:15:19

Voorzitter: Mevrouw de wethouder.

01:15:22

Mevrouw Chakor: Ja, en we hebben ook gekeken naar de projecten natuurlijk, die hebben we ook uitgezet, maar die lopen inderdaad. Die hebben een looptijd van 20 tot 30 jaar.

01:15:30

Voorzitter: Het antwoord is ja.

01:15:32

De heer Brandenburg: Ja, ik heb daar nog een aanvullende vraag op.

01:15:37

Voorzitter: De laatste vraag op dit punt.

01:15:38

De heer Brandenburg: Ja, want kortom het antwoord is ja, dus er wordt vijf ton nieuw vrijgemaakt per jaar. In het kader van dat opblazen, want de wethouder zegt nu net ook weer: "We zetten keihard in op vergroenen van schoolpleinen". Het gaat om vier schoolpleinen, vier in de héle gemeente Groningen. Ja, sorry hoor, maar zullen we ophouden met dat opblazen en gewoon eerlijk zeggen waar dit over gaat? We hebben niet zo heel veel geld, maar dat wat we hebben zetten we in op vergroening. Dat we het daar bij houden in plaats van die ontzettende ramtam, want de mensen denken dat de hele stad straks groen is.

01:16:08

Voorzitter: Uw punt is duidelijk, volgens mij.

01:16:11

Mevrouw De Wrede: Misschien moet ik inderdaad ... Groningers zijn bescheiden, dus ik zal ... Ja, Groningers zijn bescheiden, als we in Leeuwarden waren geweest hadden we misschien iets meer op de trom mogen slaan. We mogen hier, jongens, echt best trots op zijn. U zegt vier schoolpleinen. Jaarlijks, elk jaar vergroenen we schoolpleinen. U heeft er ook in de begroting extra middelen voor vrijgemaakt, dus als ik kijk naar de projecten die jaarlijks terugkomen, dan zijn het de groene schoolpleinen, maar ook de groenparticipatieprojecten en de extra bomen. Elke dag een nieuwe boom komt ook weer terug. Daarnaast hebben we projecten uitgezet van wat doen we nu in de *openingspot*. Daar zijn we mee aan de slag gegaan. Wat doen we in '22, '23, '24 en '25? We hebben het dus eigenlijk voor u heel overzichtelijk gemaakt, maar ik begrijp heel goed dat u heel erg op zoek bent naar van alles en vooral om te kijken wat is hier nu nieuw aan? Volgens mij is dit wel nieuw en dit is wel te danken aan een groen college. We hebben ook gekeken naar de criteria ... Daar was ik, Voorzitter ... om ook te kijken naar die goede verdeling tussen juist stad en dorp. Wel leidend zijn echter natuurlijk die urgente locaties, maar ook werk met werk. We gaan het natuurlijk wel slim aanpakken, dus op het moment dat je al ergens bezig gaat dan kan je juist die versnelling doen. We zetten ook de projecten door die al lopen. We hebben dat voor u, volgens mij, ook in kleur uitgegeven in groen, oranje en wit. Voorzitter, er werd ook nog gezegd: ja, hoe zit het nu eigenlijk, er wordt alleen maar geïnvesteerd in wijken die al groen zijn of in staat zijn om ideeën aan te leveren. Ik kan de heer Brandenburg aangeven dat dat ook echt wel één van mijn zorgen was. Ik kan me namelijk goed voorstellen, als je een computer hebt en de mogelijkheden hebt om dit te doen, dan moet het niet zo zijn dat het alleen maar in die wijken terecht komt. Daarom zetten we dus in, en dat heeft u vast ook wel gelezen, in Vinkhuizen, maar ook Hoogkerk-Noord, ook een plek die ontzettend versteend is. Bedumerweg, dat is ook een locatie waar we op gaan inzetten. Er zitten ook locaties bij die hittestress, maar we zorgen er ook voor dat we samen met de gebiedsteams kijken hoe bedden we dit nu goed in. Hoe zorgen we ervoor dat we die vergroening samen met de inwoners gaan doen, maar ook met de woningbouwverenigingen zijn we in gesprek om te kijken of we die prestatieafspraken, klimaatadaptatie ook daar kunnen borgen.

01:18:57

Voorzitter: Meneer Brandenburg over de wijken, vermoed ik.

01:18:59

De heer Brandenburg: Ja, heel kort hoor. Leuk dat we in Hoogkerk en de Bedumerweg en dat soort plekken wat gaan doen, maar dat waren ook al bestaande gebiedsontwikkelingsplannen die we hier ook maar in hebben gezet, want er komt ook een boom bij. Wat doen we er echter aan om ervoor te zorgen dat er meer mensen zo'n bomen willen hebben? Heeft het college daar inzicht in? Wie vragen dat op? Wie doen er mee aan Steenbreek? Wie hebben deze projecten ingediend? Ja, ik ... en dan zegt de wethouder: we zetten daarop in. Ja, we zetten daarop in. Wat betekent dat? Hoe dan? Wat doet het college daar dan aan om mensen er meer bij te betrekken? Het is namelijk allemaal ambtelijk gepraat en ik hoor niets concreets hierover -

01:19:38

Voorzitter: Meneer Brandenburg, uw vraag is duidelijk.

01:19:40

Mevrouw De Wrede: De heer Brandenburg is zo langzamerhand toch een soort rupsje nooitgenoeg. Hij vraagt inderdaad hoe concreet. We hebben hier bijna 100 projecten neergelegd die ontzettend concreet zijn, dus het zou u echt sieren dat u ook dat ook zou zeggen. Als we kijken naar bijvoorbeeld, 'Elke dag een -

01:19:56

De heer Brandenburg: Voorzitter, dat heb ik gezegd in mijn inleiding. Dan moet de wethouder ook even een beetje luisteren als de fractie van de SP wat zegt en niet doen alsof ze verward is dat wij kritiek hebben. Wij zijn een oppositiepartij. Wij willen altijd meer dan de coalitie om u de ruimte te geven om groene plannen waar te kunnen maken. U zou er ook blij mee kunnen zijn.

01:20:13

Mevrouw Chakor: Ik ben er ook ontzettend blij mee. Ik ben ook heel blij dat de hele raad inderdaad ook wil gaan vergroenen. Ik bedoelde het helemaal niet narrig. Ik heb juist gezegd dat ik dit jaar wat liever zou gaan doen, dus laten we daar even mee gaan starten -

01:20:29

De heer Brandenburg: Dan doe ik dat ook, Voorzitter.

01:20:31

Mevrouw Chakor: Als je kijkt naar 'Elke dag -

01:20:33

Voorzitter: Dat zou wel helpen.

01:20:34

Mevrouw Chakor: Als je kijkt naar de projecten, bijvoorbeeld 'Elke dag een nieuwe boom'. We hebben gezien dat toen we dat naar buiten hebben gebracht ... Onze inwoners nemen we steeds mee door goed te informeren. We zagen dat we binnen een week al gewoon 365 bomen hadden. We hadden al binnen een week 500 aanmeldingen. Dat betekent dus dat we nu in februari nog een nieuwe ronde doen. Daar moeten we inderdaad goed gaan kijken dat het ook terecht komt in andere wijken. Niet alleen maar in de wijken die goed de wegen kennen. Ik ben het dus helemaal met u eens dat we goed moeten zorgdragen dat daar de balans goed blijft. Dat het niet zo kan zijn dat het uitmaakt waar je woont of je groen hebt. Daarom zetten we ook in in de kwetsbare wijken. Als je kijkt naar Selwerd dan willen we juist die wijk gaan vergroenen. Zorgen dat mensen die in een flat wonen en niet de mogelijkheid hebben om een boom te zetten op hun balkonnetje, wel dichterbij naar een plek kunnen gaan die groen is. Dat vind ik echter ook nog niet eens genoeg, want ik wil juist graag ook met die woningbouwverenigingen, dus daarom ben ik achter de schermen ook al samen met wethouder Van der Schaaf aan het kijken hoe kunnen we nu daar met die prestatieafspraken zorgen dat leefkwaliteit ingebed gaat worden? Hoe kunnen we zorgen dat we samen met de woningbouwverenigingen, met gebiedsteams de kwetsbare wijken ook gaan vergroenen? Dat zijn vaak huurwoningen. Ik kan u zeggen het is niet makkelijk, want bijvoorbeeld aan de Plutolaan daar is een groen veldje en dat wilde ik heel graag klimaatadaptief maken; een wadi, groene spelen, bomen etcetera en we zijn nog steeds in gesprek. Het is gewoon lastig. De woningbouwvereniging zegt: ja dat ... Dat is inderdaad een ander zijn ruimte, dus we moeten daar goede afspraken maken. Ik kan u hierbij toezeggen dat we daarmee aan de slag

gaan. Uw zorg deel ik dus erg, want ik wil niet zo rondrijden dat ik inderdaad in Zuid rij met prachtig groen en dat je denkt, hele mooie lanen en dat je in een andere wijk terecht terechtkomt en denkt van nu wordt het inderdaad iets minder. Daar zetten we dus hier op in. Ik zit even te kijken naar de tijd. Die kwetsbare wijken daar moeten we oog voor houden en dat is volgens mij helder geworden.

01:23:03

Mevrouw Chakor: Ja, Voorzitter volgens mij, wilde ik nu even naar de vragen gaan. Even de inspreker, zij begon over het kappen van bomen, terwijl het plan dat hier ligt natuurlijk is gericht op het investeren in meer, beter en bereikbaar groen. Ik kan u zeggen, omdat u ook een heleboel vragen had omtrent het kappen van bomen, dat we daar oog voor hebben en ook het groen op peil houden. U kunt, volgens mij heeft u net een brief gekregen van ons, omtrent de essentaksterfte. U wist dat we eerst een heleboel bomen moesten kappen. Daar hebben we geen genoeg mee genomen en hebben een second opinion gedaan en u zag daarmee dat het bijna gehalveerd is. Dat is dus ook de werkwijze die we steeds meer doen en onze mensen hebben hart voor de bomen. Zij weten heel goed wat ze doen. Qua communicatie hebben we de afgelopen jaren daar heel erg op ingezet, maar ik begrijp het heel goed over die kap en we krijgen het moment dat we het nog over het rekenkamerrapport gaan hebben. We gaan het nog hebben over VTH, vergunningen en toetsingscriteria, dus daar komen we op terug. Wij zetten in op op peil houden, maar ook wat ik eerder zei, het groen inbedden in onze ruimtelijke ontwikkeling en het boomkroonvolume. Dat gaat hopelijk ook wel de komende periode, we moeten even kijken hoe dat nu, wat voor consequenties dat ook gaat hebben natuurlijk. Dat was ook een vraag vanuit de VVD of het nu inderdaad meer geld gaat kosten op het moment dat we op groen gaan inzetten. Ik kan u zeggen dat wij een budget hebben neergezet van 100.000 euro voor bestaande projecten, om ook daar in te kijken hoe kunnen we nu die plus gaan maken als het nodig is. Schoolpleinen. Er was een vraag vanuit de PvdA over de schoolpleinen. Ja, educatie, volgens mij doen we dat ook. U had het over, kun je de kinderen ook meenemen omtrent buitenlokaal, als ik het goed begrijp. Klopt, dat? U kijkt me een beetje ... Nee, dat doen we ook -

01:25:25

Spreker: Ik luister.

01:25:25

Mevrouw Chakor: Dat doen we ook, de NDE de Duurzaamheid Educatie. We zetten daar ook volledig op in. We hebben recent een school vergroend, waarin de kinderen hebben meegedacht over welke bomen en wat ze graag zouden willen. Dat pakken we dus samen met de scholen aan.

01:25:42

De heer Loopstra: Ja, dat is mooi, maar die natuureducatie daar is toch op bezuinigd? Volgens mij is dat niet meer structureel het geval dat daar per lagere school aandacht aan wordt besteed. Misschien moeten we dat maar eens onderzoeken.

01:25:56

Mevrouw De Wrede: Daar was vorig jaar inderdaad ietsjes van afgesnoept, maar dit jaar niet. Dat was vorig jaar. Nee. U heeft volgens mij voor de schoolpleinen ook dit jaar extra ... We

hadden inderdaad vanuit het Groenplan 25.000 euro. Er is een plus bijgekomen van 75.000 euro, dus we hebben 100.000 euro om juist elk jaar steeds meer in te zetten op de groene schoolpleinen. Ik merk ook bij de scholen dat zij nog niet goed weten dat we dit doen. Nog niet zo lang geleden was ik namelijk in Haren, toen het nog kon voor de coronatijd en zij hadden zelf een prachtig plan gemaakt, niet wetende dat de gemeente Groningen het project Groene Schoolpleinen heeft. Daarmee hebben we gekeken wat kan en samen met hun extra op vergroenen ingezet. Ik ben het dus met u eens als het gaat om de scholen, maar u weet dat wethouder Bloemhoff dit natuurlijk meeneemt richting de scholen om dit kenbaar te maken. D66 stelde inderdaad de vraag ... Ik gaf net volgens mij aan dat er een brief komt over het kappen. Ik gaf aan, ik ben het niet helemaal eens met wat u zegt. Het lijkt misschien wel eens zo dat wij meer kappen, maar keuzen maken wij niet zomaar. We moeten echt, zoals ik eerder ook wel eens heb gezegd tegen mevrouw de Wrede, als stad natuurlijk rekening houden met verschillende belangen. Die afwegingen worden gemaakt en met veiligheid kijken we ook heel goed, moet het echt en kan het ook anders? De snoeimethode ken ik, mevrouw McGee heb ik zelf gesproken. Zij heeft eerder aangegeven dat wij een nieuwe snoeimethode zouden hebben vanaf 2015, pin me even niet vast op het jaartal en dat zij aangeeft dat de manier waarop wij snoeien de bomen kwetsbaar maakt. Ik heb dat gecheckt, men geeft aan dat dat niet zo is. We zijn ook bezig met de universiteit van Wageningen om te kijken van hoe ... Zij zijn nu met een onderzoek bezig, driëntwintig weten we meer. Ik vind het heel interessant wat mevrouw McGee zegt, dus zijn we samen achter de schermen bezig om te kijken of dat klopt of niet. Misschien is het wel eens goed om een keer te kijken naar onze snoeimethode. GroenLinks stelde volgens mij een vraag over de borden, als ik het even uit mijn hoofd doe. Volgens mij reageerde de CDA er ook op, om aan te geven wat verwacht u nu? Wilt u nu bij elke boom een bord? Dat lijkt me een beetje teveel van het goede. Ja, volgens mij kan het helemaal geen kwaad om even contact te leggen met Utrecht in dit geval. Of was het Duitsland, wat zei u? Berlijn, oh kijk. Dat we even gaan kijken hoe dat nu gaat. Wat levert dat op? Wat kost zoiets? Kan het ook op een andere manier? Zou je dat met een kaart kunnen doen? Dus dat lijkt me op zich heel goed en daar zijn we ook mee bezig. We willen juist graag die communicatie en transparantie naar onze inwoners vergroten. Dit zou daar allicht een onderdeel van kunnen zijn, maar ik heb natuurlijk helemaal geen idee wat het betekent. We zijn gestart met lintjes, misschien heeft u dat wel gezien. Dat er staat: 'ik word gekapt, omdat ik ziek ben'. Dat is een simpele manier om zoiets doen, maar een bord overal vind ik nog wel een beetje lastig. We gaan echter kijken hoe dat in andere steden opgepakt wordt en wat het dan uiteindelijk in the end of the day oplevert?

01:29:25

Mevrouw De Wrede: Ik zit even te kijken. De Stadspartij stelde de vraag over de groene daken, onze stimuleringsactie waar we ontzettend trots op zijn en waar we jaarlijks, misschien doordat we zo positief laten zien wat we aan het doen zijn, steeds meer aanvragen krijgen. Ja, dat gaat inderdaad ook vanuit de GWRP, maar dat kan natuurlijk niet zo maar. Het moet wel zorgen dat het water opvangt en voorkomen dat het in de riolering terecht komt. Ik kan u vertellen dat de groene daken er voor zorgen dat tot 50 procent van het water wordt opgevangen. De landschapsontwikkelingen, die staan gepland en die worden uitgevoerd. Dat was ook één van uw vragen.

01:30:12

Mevrouw De Wrede: Ik zit even te kijken, Voorzitter. Ben ik nu door alle vragen heen, want er waren natuurlijk ... De Partij voor de Dieren stelde de vraag over de otters en de bevers. Inderdaad een technische vraag. Ik heb even erbij gezet dat ik kan kijken naar onze landbouwwethouder en dat we hier op terugkomen. U stelde ook een vraag over ons landbouwbeleid en informatie. U weet dat dat bij de provincie ligt ingebed, het landbouwbeleid. Het verpachten van de gronden had u ook een vraag over, dus u stelde een heleboel vragen, waarvan ik zeg dat lijkt me goed dat we daar later op terugkomen. Ik zorgt ervoor dat u die beantwoording daarvan krijgt, ook de stikstofvraag.

01:31:05

Voorzitter: Mevrouw De Wrede.

01:31:11

Mevrouw De Wrede: Ja, dank u wel Voorzitter. Het blijkt, stiekem eigenlijk, een soort geregeld overlegje te zijn tussen de verschillende natuurorganisaties en de gemeente Groningen -

01:31:21

Mevrouw Chakor: Stiekem?

01:31:22

Mevrouw De Wrede: Nu, stiekem, het heeft nog nooit ergens in één of andere formeel stuk bestaan, geloof ik. We kwamen er een beetje bij toeval achter, maar dat schijnt dus geregeld te gebeuren. Tussen het IVM, Haren, Natuur en Milieufederatie Groningen, Landschapsbeheer Groningen en de gemeente Groningen. Wij zouden eigenlijk wel graag willen weten wat daar allemaal wordt besproken? Wat is de inzet van de gemeente Groningen in die overleggen? Daar zouden we graag eens wat terugkoppeling over willen.

01:31:56

Mevrouw Chakor: Er is niets wat wij doen wat stiekem is -

01:31:59

Mevrouw De Wrede: Nee, zo bedoel ik het ook niet, maar misschien een beetje niet -

01:32:01

Mevrouw Chakor: Nee, precies.

01:32:02

Mevrouw De Wrede: Niet bewust, maar het is tenminste niet naar de openbaarheid gebracht, laat ik het zo zeggen.

01:32:08

Mevrouw De Wrede: Wij maken vaak de afweging van hebben we wat te melden ja of nee. Als u echter zegt, we zijn daar wel in geïnteresseerd en we zouden graag op de hoogte willen gebracht worden van ... Nu, ik zie daar iemand schudden, dus de één zegt nee en de ander zegt ja. We kunnen dat echter even laten zien, bijvoorbeeld in een cyclus van één keer per jaar of één keer per halfjaar. Dat moet ik even bekijken, maar dat we jullie hierover informeren. Volgens mij stelde u eerder ook de vraag over droogte. Daar ben ik mee op pad gegaan en binnenkort zal ik u ook daarover op de hoogte brengen. Ja?

01:32:45

Mevrouw De Wrede: Voorzitter, volgens mij ben ik door de vragen heen. Is dat zo?

01:32:57

Voorzitter: Ik herinner me in ieder geval nog een opvallende vraag van meneer Staijen over drones om het bestaande groen in beeld te brengen, als goedkopere methode dan alles te gaan tellen, geloof ik. Daar kwam het ongeveer op neer, toch? Wat u van dat idee vond?

01:33:12

Mevrouw De Wrede: Ja, dit is een vraag van de heer Staijen, die stelt hij vaker.

01:33:14

Voorzitter: Oh, dat weet ik niet.

01:33:15

Mevrouw De Wrede: Volgens mij is de vraag van drones wel eens vaker hier voorbij gekomen. Ja, hij staat niet in het Groenplan, dus ik dacht niet we gaan nu met drones kijken hoe wij onze gemeente aan het vergroenen zijn en onze inwoners in de gaten te houden. Het kan twee kanten op.

01:33:43

De heer Staijen: Ik heb die vraag inderdaad, maar dat is alweer een jaar geleden, ook al een keer gesteld.

01:33:47

Mevrouw Chakor: Precies.

01:33:48

De heer Staijen: Ja, dan kom ik heel even terug op wat ik net ook zei, mijn tijd bij het waterschap. Daar is op een gegeven moment ook een omslag gemaakt van het inspecteren van allerlei stukjes groen door mensen die daar ik weet niet hoe lang door de modder moesten lopen, naar het inzetten van drones. Voor nog geen tiende deel van het geld dat het anders kostte had men ook het volledige beeld, dus daarom mijn suggestie: kijk eens of het hier ook mogelijk is.

01:34:13

Mevrouw Chakor: Kijk, ik kan aan de Heer Staijen zeggen dat we natuurlijk altijd bezig zijn met innovaties van wat werkt nu wat past. Zou dit inderdaad een methode kunnen zijn waar we iets mee kunnen dan nemen we dat gewoon mee. Het past heel erg bij de vraag die de heer Van der Glas heeft gesteld omtrent de borden. Ik wilde nog even een leuke toevoeging doen omtrent de wijken en waar komt het op neer. We hebben, volgens mij heeft u dat ook wel kunnen lezen, de *Kas Palmer* flat bijvoorbeeld in Paddepoel. Dat is juist een voorbeeld dat van onderop is gekomen. Inwoners hadden samen met Paddepoel ... Hoe heet het nu, de wijkdeal? Nee, wijkdeal is natuurlijk mijn wijk, maar die hadden samen een plan gemaakt en een tekening gemaakt. Dat hebben we gezien en we hebben gezegd dat gaan we omarmen. Juist een heel mooi plan, waarin je oud en jong kan gaan verbinden en waarin je zorgt dat er een mogelijkheid is om die vergroening aan te pakken. De verstening eruit. U kent het vast wel, er zitten op dit moment toch best wel veel ... Alleen maar auto's ... waar straks ouderen jong kunnen ontmoeten. De ene sport en de andere jeu de boules, dus dat is wel een heel mooi voorbeeld om laten zien dat we echt heel breed aan de slag gaan. Het

plan dat hier ligt, de visie die hier ligt en de uitvoering die hier ligt is wel iets om trots op te zijn. Dank u, Voorzitter.

01:35:40

Voorzitter: Dank u wel. Zijn er nog dingen blijven liggen die dringend zijn? Meneer Bolle.

01:35:44

De heer Bolle: Dank u wel, Voorzitter. Ja, omdat we nu dan duizend bomen per jaar, dertigduizend vierkante meter groen toevoegen was mijn vraag nog of we er dan ook voor gaan zorgen dat we het onderhoudsbudget voor groen ook gaan ophogen?

01:36:02

Voorzitter: Ja, dat was inderdaad ook een vraag.

01:36:05

Mevrouw De Wrede: Nee, dat is een terechte vraag inderdaad van de heer Bolle. Als je namelijk aan de ene kant meer gaat vergroenen, dan moet je ook zorgen dat je wat je hebt ook goed kan onderhouden. We hebben de afgelopen begroting ook extra budget ingezet voor het onderhoud, maar het is wel zeker een uitdaging en ook een opgave en daar moeten we ook echt oog voor blijven houden. Op het moment dat je een dikke plus gaat zetten op het één en je gaat niet onderhouden dan krijg je verpaupering, dus daar moeten we alert op zijn. Ik vind het belangrijk dat wij als college ook, want het is een ambitieus plan met duizend bomen, dertigduizend vierkante meter groen en we willen inderdaad ... We zijn ambitieus en we willen inderdaad ook die stap zetten, omdat het ook belangrijk is en nodig is voor een gezonde stad en ook om een gezonde stad te blijven voor jong en oud. Het is ook belangrijk dat we u meenemen en dat u ook goed kan zien wat doen we al en hoe doen we het. We kijken van hoe zorgen we er nu voor dat u informatie krijgt. Bedden we dat nu in de P&C-cyclus of kan het juist in het meerjarenprogramma voor leefkwaliteit? Daar zullen we u dus ook op de hoogte stellen. Ik denk misschien aan het eind van volgend jaar dat we jullie in ieder geval laten weten hoe we ervoor zorgen dat we dit allemaal goed gaan monitoren naast inderdaad het onderhoud. We zorgen ervoor dat we u daar goed over informeren.

01:37:36

Voorzitter: Zijn er nog andere dingen blijven liggen bij de fractie? Nee? Dan komen we toe aan de vraag, hoe wij hier verder mee omgaan. Het is een collegebrief, dus het hoeft in beginsel niet in de raad geagendeerd te worden. Tenzij er behoefte is aan moties die dan motie vreemd heten en alleen worden toegelicht en dan een stemverklaring. Ik heb echter ook de indruk dat iedereen in meer of mindere mate positief is over dit plan, dus ik heb niet de indruk dat daar nu echt nog een enorme discussie over moet plaatsvinden.

01:38:14

Mevrouw De Wrede: Voorzitter?

01:38:15

Voorzitter: Mevrouw de Wrede.

01:38:16

Mevrouw De Wrede: Ja, wij hadden dus wel wat kritiek, maar die kritiepunten van ons vallen misschien ook wel buiten de scope van de opzet van dit Vitamine G-plan -

01:38:26

Voorzitter: U bedoelt over dat brede klimaatbeleid?

01:38:29

Mevrouw De Wrede: Nee, niet zozeer over dat brede klimaatbeleid, maar meer om de algehele stikstofproblematiek en de afname van de biodiversiteit in dit land eens integraal aan te pakken. Over het geheel genomen echter, vinden wij dit plan echt wel mooi en denken we dat daar echt wel positieve stappen mee gezet gaan worden.

01:38:50

Mevrouw De Wrede: Ja, ik wil nog wel even reageren op mevrouw De Wrede. Het valt inderdaad iets erbuiten, maar volgens mij heeft u ook gezien dat we inzetten op de ecologieprojecten en dat we daar geld voor gereserveerd hebben. We hebben ook gereserveerd voor biodiverser maken van de groenvakken, dus niet alleen maar bomen, maar ook zorgen dat wat er onder zit inderdaad ook een maaiveld is van allerlei kruiden et cetera. Nu, daar moet u alleen maar blij mee zijn en dat zijn allemaal stappen die we gaan doen.

01:39:23

Voorzitter: Meneer Loopstra zag ik nog.

01:39:24

De heer Loopstra: Ja, ik ga toch nog even de komende weken, voordat de raadsvergadering is, mij nog even verdiepen in het structureel voorlichten van kinderen van de basisscholen. Ik zal het met mijn collega daar even over hebben hoe dat precies allemaal zit. Kijk, mocht het zo zijn dat er toch een hiaat zit dan zou ik het opvullen met een motie. Als dat niet zo is, dan kom ik niet met een motie.

01:39:49

Voorzitter: Het zou wel erg prettig zijn, als de agendacommissie dat tijdig weet. Die weet dat vast volgende week al of u dan zo ver bent.

01:39:59

De heer Loopstra: Ik weet niet wanneer de raadsvergadering is, Voorzitter.

01:40:01

Voorzitter: Een paar weken later.

01:40:03

De heer Loopstra: Precies, dan heb ik nog even de tijd.

01:40:06

Voorzitter: Dat moet wel geagendeerd worden, dus ik zou erop willen aandringen dat als u nog een motie overweegt, dat u dat echt de komende week dan probeert in beeld te krijgen. Kan dat?

01:40:18

Voorzitter: Fijn en anders hoeft het verder niet naar de raad. Nu, dan zijn wij denk ik door vanavond heen. Correct? Ik zie knikkende gezichten. Dan sluit ik deze vergadering en dank ik u allen hartelijk voor uw komst en uw bijdrage.